Eduskunnan työelämä- ja tasa-arvovaliokunta

HE 220/2026 vp

Lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi työssä käytettäväksi tarkoitettujen teknisten laitteiden vaatimustenmukaisuudesta ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta

Eduskunnan työelämä- ja tasa-arvovaliokunta on pyytänyt Suomen Yrittäjien asiantuntijalausuntoa otsikkoasiassa.

Suomen Yrittäjät kiittää mahdollisuudesta lausua asiassa.

Suomen Yrittäjien huomiot

Esityksessä ehdotetaan uudistettavaksi työssä käytettävien teknisten laitteiden vaatimustenmukaisuutta koskeva sääntely EU:n koneasetuksen soveltamisen alkamisen johdosta. Nykyinen laki eräiden teknisten laitteiden vaatimustenmukaisuudesta korvattaisiin uudella lailla, johon sisällytettäisiin koneasetuksen edellyttämä täydentävä kansallinen sääntely muun muassa kielivaatimuksista, viranomaisista ja seuraamuksista.

Talouden toimijoiden velvollisuuksia täsmennettäisiin, eräiden velvollisuuksien laiminlyönneistä voitaisiin määrätä hallinnollinen seuraamusmaksu, ja markkinavalvonta keskitettäisiin Lupa- ja valvontaviraston työsuojeluosastolle nykyisen kaksiportaisen järjestelmän sijaan. Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 20.1.2027, jolloin myös EU:n koneasetuksen soveltaminen pääosin alkaa.

Pidämme perusteltuna, että lainsäädäntöä uudistetaan ja selkeytetään EU:n koneasetuksen soveltamisen alkamisen yhteydessä. Kannatamme myös esityksessä ehdotettua markkinavalvonnan keskittämistä Lupa- ja valvontaviraston työsuojeluosastolle nykyisen kaksiportaisen järjestelmän sijaan, sillä keskittäminen voi nopeuttaa asioiden käsittelyä ja selkeyttää asiointia yritysten näkökulmasta.

Olemme tyytyväisiä siitä, että esitykseen on lausuntokierroksen jälkeen lisätty laajempi kansainvälinen vertailu (Ruotsi, Norja, Tanska, Saksa). Tämä vastaa lausunnossamme esittämäämme huomautusta kansainvälisen vertailun suppeudesta.

Suhtaudumme kuitenkin edelleen kriittisesti ehdotetun hallinnollisen seuraamusmaksun enimmäismäärään eli yhteen prosenttiin liikevaihdosta tai tuloista, kuitenkin enintään 50 000 euroa oikeushenkilölle ja 5 000 euroa luonnolliselle henkilölle. Seuraamusmaksun piiriin ehdotetaan pääosin sellaisia muodollisten velvollisuuksien laiminlyöntejä, joiden osoittaminen ei lähtökohtaisesti edellytä laajoja tutkinnallisia toimia tai vaativaa oikeudellista arviointia. Enimmäismäärää ei jatkovalmistelussa ole muutettu. Pidämme tärkeänä, että eduskunta arvioi vielä tarkemmin seuraamusmaksun enimmäistasoa sekä maksun oikeasuhtaisuutta rikkomuksen laatuun, vakavuuteen ja yrityksen maksukykyyn nähden.

Pidämme myönteisenä, että seuraamusmaksun määräämisen edellytyksiä ja syyksiluettavuuden astetta on täsmennetty perusteluissa. Korostamme kuitenkin, että seuraamus voidaan määrätä vain laissa säädetyt edellytykset täyttävästä, kyseisen talouden toimijan omaksi luettavasta laiminlyönnistä. EU-sääntelystä johtuvia toimitusketjun vastuita sovellettaessa on huolehdittava siitä, että kunkin toimijan velvollisuudet ja edellytetyn huolellisuuden taso ovat ennakoitavia ja selkeästi ohjeistettuja. Pidämme tärkeänä, että koneasetuksen sallimaa kansallista liikkumavaraa käytetään vain perustellusta syystä ja yrityksille aiheutuva hallinnollinen lisätaakka minimoiden. Koneasetus on täysharmonisoivaa sääntelyä, joten täydentävän kansallisen sääntelyn tulee rajautua asetuksen edellyttämiin tai sallimiin kysymyksiin. Kiinnitämme lisäksi huomiota siihen, että yrityksiin, erityisesti pk-yrityksiin, kohdistuvaa hallinnollista taakkaa ja kustannuksia koskevaa vaikutusarviointia tulisi vielä täsmentää.

Pk-yritysten näkökulmasta on tärkeää, että työnantajan, valmistajan ja muiden talouden toimijoiden vastuiden rajat ovat käytännössä selkeitä. Nyt käsiteltävällä esityksellä ei muuteta työturvallisuuslain mukaista työnantajan vastuuta. Pidämme kuitenkin tarpeellisena, että viranomaisohjeissa kuvataan selkeästi, miten vastuut kohdentuvat tilanteissa, joissa työpaikalla käytettävän laitteen vaatimustenvastaisuus johtuu valmistajan tai muun toimitusketjun toimijan menettelystä.

Esityksen voimaantuloaikataulu (20.1.2027) on tiukka. Pidämme välttämättömänä, että selkeät viranomaisohjeet ja käytännönläheinen neuvonta ovat pk-yritysten saatavilla hyvissä ajoin ennen soveltamisen alkamista. Työsuojeluviranomaiselle on turvattava puolueettoman markkinavalvonnan keskittämisen yhteydessä riittävät resurssit, sillä riittämätön resursointi voisi käytännössä näkyä pk-yrityksille esimerkiksi viivästyksinä ohjeistuksessa ja neuvonnassa juuri uuden sääntelyn soveltamisen alkuvaiheessa, jolloin tuen tarve on suurimmillaan.

Kunnioittavasti

Suomen Yrittäjät

Niko Nurmela
asiantuntija